

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Визначено роль економічного аналізу в сучасних умовах господарювання, що склалася в Україні, способи і шляхи протидії кризовим явищам на підприємстві. Вивчено економічний аналіз господарської діяльності підприємства, об'єднання, окремої галузі, регіону, національної економіки в цілому. Досліджено шляхи підвищення якості економічного аналізу на підприємствах.

Аннотация. Определены роль экономического анализа в современных условиях хозяйствования, сложившихся в Украине, способы и пути противодействия кризисным явлениям на предприятии. Изучен экономический анализ хозяйственной деятельности предприятия, отдельной отрасли, района, национальной экономики в целом. Исследованы пути повышения качества экономического анализа на предприятиях.

Annotation. The role of economic analysis in the modern business environment in Ukraine, the ways and means of overcoming the crisis at an enterprise have been defined. The economic analysis of business, a particular branch, the area and the national economy as a whole have been studied. Improving the quality of economic analysis at the enterprises has been examined.

Ключові слова: проблема, економічний аналіз, підприємство, ефективність.

Проблема ефективності виробництва завжди посідала важливе місце серед актуальних проблем економічної науки. Зацікавленість нею виникає на різних рівнях управління економікою – від власників приватного підприємства до керівників держави.

Питання економічного аналізу відіграють важливу роль при оцінці ефективності господарської діяльності та пошуці шляхів її підвищення. Будь-яка підприємницька діяльність потребує постійного контролю за своїм розвитком, аналізу процесів, під дію яких потрапляє підприємство в сучасних умовах господарювання. Це, передусім, пов'язано зі зміною економічних умов, в яких працює підприємство, кон'юнктури ринку, податкового законодавства тощо. Суть проблеми полягає в тому, що більшість підприємців, які зіткнулися з перешкодами, не замислюються над необхідністю та важливістю саме економічного аналізу своєї діяльності, а тому взагалі його не здійснюють. На підприємствах відсутні кваліфіковані економісти, які могли б ефективно здійснювати аналіз основних показників діяльності підприємства і своєчасно розробляти можливі шляхи виходу з кризових ситуацій.

На сьогодні проблемами ролі економічного аналізу займається велика кількість економістів та науковців: Івахненко В. М., Мец В. О., Павленко А. Ф., Мних С. В., Захарченко В. І. та ін. [1; 2]. Усі вони приділяють значну увагу теоретичному підходу до вирішення проблем, з якими може зіткнутися підприємство, здійснюють розробку методології економічного аналізу та її практичне втілення.

Економічний аналіз необхідний на всіх етапах підприємницької діяльності: від задумів і формування підприємства до реалізації кожного етапу його функціонування, дотримуючись принципів етапності самого аналізу. Мета виробництва, підприємницької діяльності, управління полягає у дотриманні і забезпеченні якості життя працівників та їхніх сімей за рахунок встановлення попиту та задоволення потреб ринку, збільшення обсягів виробництва й підвищення ефективності [1, с. 91].

Об'єктом економічного аналізу господарської діяльності є підприємство, об'єднання, окрема галузь, регіон, національна економіка в цілому. На діяльність підприємства впливає ряд факторів як зовнішнього, так і внутрішнього характеру. Основні з них розглянуті в таблиці.

Таблиця

Зовнішні та внутрішні фактори впливу на діяльність підприємства

Зовнішні чинники	Внутрішні чинники
------------------	-------------------

(матеріальними, трудовими, технологічними системами), політична стабільність, ефективність системи державного регулювання економічних процесів, наявність та ефективна реалізація відповідної національної програми тощо	структури підприємства, висока конкурентоспроможність технологій виробництва, високий рівень організації та культури виробництва, раціональна виробничо-збутова політика, ефективність виробничо-фінансового менеджменту та ін. [3, с. 59]
--	--

Вплив цих та інших факторів, а також оцінка тієї кризової ситуації в економіці України потребують розробки ефективних антикризових заходів, що забезпечать не просто виживання підприємства, а його стійкий фінансово-економічний розвиток. Цей процес потребує проведення комплексного аналізу як економічних показників, так і окремих сфер і напрямів діяльності підприємства:

- 1) маркетинговий аналіз;
- 2) аналіз стратегії господарюючого суб'єкта;
- 3) аналіз і оцінка еластичності змін економічних показників в об'ґрунтуванні стратегії й тактики бізнесу;
- 4) альтернативна основа аналітичного пошуку;
- 5) визначення й оцінка ризику підприємництва [2, с. 57].

Під час проведення економічного аналізу основну увагу необхідно приділяти пошуку резервів підвищення ефективності діяльності підприємства шляхом більш детального аналізу основних показників виробничої діяльності.

Огляд літературних джерел дав змогу виокремити основні економічні показники, за допомогою яких можна провести аналіз економічної ефективності діяльності підприємств. Запропоновану систему економічних показників побудовано на основі показників для: оцінювання виробничої діяльності (загальнооцінювальні показники ефективності; показники ефективності використання ресурсів); фінансової і збутової діяльності підприємств (показники ефективності збутової діяльності; ліквідності та фінансової стійкості). Систему різних оцінних показників ефективності виробництва зображено на рисунку.

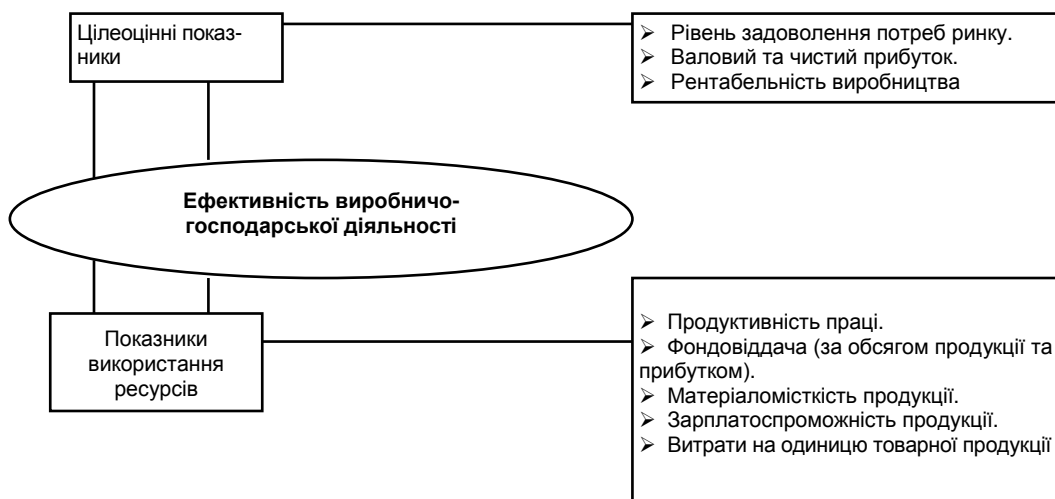

Рис. Система оцінних показників ефективності виробництва

У ситуації, що склалася сьогодні в Україні, роль економічного аналізу значно зростає, особливо в умовах виникнення кризових явищ на підприємстві, коли саме завдяки проведенню комплексного економічного аналізу вдається визначити причини кризи та розробити й об'ґрунтувати можливі шляхи виходу з неї. Сучасний економічний аналіз дає можливість запроваджувати на підприємстві системи комп'ютерного аналізу основних показників діяльності підприємства, але недоліком є те, що в Україні така практика проведення економічного аналізу не знайшла широкого розповсюдження. Тому для підведення підсумку можна сказати, що на підприємствах України потрібно частіше застосовувати передові інноваційні технології. Це значно покращить якість проведення економічного аналізу та підвищить продуктивність його існування.

Наук. керівн. Хмеленко Г. Г.

Література: 1. Захарченко В. І. Економічний аналіз процесів ринкової трансформації багатостадійних промислово-територіальних систем / В. І. Захарченко // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 6. – С. 3–11. 2. Мних Є. В. Сучасний економічний аналіз: питання методології та організації / Є. В. Мних // Бухгалтерський облік та аудит. – 2006. – № 1. – С. 55–61. 3. Цигилик І. І. Економічний аналіз – основний чинник підвищення ефективності підприємницької діяльності / І. І. Цигилик // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 7. – С. 90–96.